

Oslo 15.10.2016

Høringsuttalelse fra Lillomarkas Venner – Mål og retningslinjer for forvaltning og drift av Oslo kommunes skoger

Innledningsvis ønsker vi å uttrykke forundring over at BYM i utgangspunktet så ut til å unnlate å sende forslag til revidert dokument på høring til organisasjonene. Vi har forstått det slik at BYM først etter at revidert dokument var forelagt byrådet, sendte dokumentet ut til høring. Vi anser det som viktig at organisasjonene får si sin mening om helheten i et så viktig dokument. Viktigheten av en høring i dette tilfellet understrekes dessuten av det faktum at deltakere i prosessen fra flere organisasjoner opplevde at de ikke fikk hele dokumentet til gjennomlesning.

Generelt til dokumentet

Deler av dokumentet kan se ut til å bære et visst preg av intensjonen om å redusere omfanget. Vi er enige i at det er viktig med et klart og konsist dokument som ikke blir utvannet av mye unødig tekst, men samtidig er det viktig at "barnet ikke kastes ut med vaskevannet". Ivaretagelse av det enkle friluftslivet er et slikt "barn" vi til dels mener har fått mindre betydning i revidert tekst i forhold til gjeldende dokument. Vi viser bl.a. til at friluftsjakter er erstattet med "brukerinteresser" som naturlig nok oppfattes som alle brukergrupper, inkludert idrett og eliteidrett, og ikke minst terrengsykling.

Vi mener at det er mange gode grunner til å skille mellom idrettsorganisasjonenes interesser og interessene til det enkle friluftsliv. De fleste som oppsøker marka er uorganiserte og er først og fremst interessert i det tradisjonelle og enkle friluftslivet, dvs. vanlig turgåing, naturopplevelser, stillhet og ro. Denne gruppen er den svake part i møte med diverse intensive og fartsfylte aktiviteter (eksempelvis terrengsykling), og deres interesser bør ivretas og beskyttes spesielt.

Merknader til enkelte av punktene

3.1 Lovgrunnlaget

Dette punktet er preget av ren oppramsing. Det er selvsagt viktig å vise oversikten over lover, strategier, planer osv, men de bør settes inn i en sammenheng, med den hensikt å bevisstgjøre både kommunens egne ansatte og markaorganisasjonenes medlemmer. Bevisstgjøring er i dag særlig viktig mht. forvaltning av skogen etter de to nye lovene som er kommet etter at gjeldende dokument ble vedtatt i 2005: Markaloven og Naturmangfoldloven. Oversikten over bystyrets historiske vedtak for målsettingen, jfr. pkt. 3.1 i gjeldende dokument, mener vi også vil være nyttig å ha med i revidert dokument.

3.2 Skogen – grunnlaget for flerbruken

Her kunne skogsnaturens og friluftslivets nytteverdi for befolkningens helse ("folkehelsa") bli framhevet, ikke minst p.g.a. de store samfunnsmessige kostnadene som er knyttet til usunn livsførsel. Som allment

kjent er naturopplevelser (ikke minst i nærmarka) en viktig motvekt mot bylivets ensidige negative påvirkning for helsa.

3.3 Forventninger og krav til skogturen

I tilknytning til omtalen av utnyttelse av skogressursene i tredje avsnitt bør det komme et lite **tillegg som framhever viktigheten av skogen som leveområde for dyr og planter.**

Kap. 4 Mål for forvaltning og drift av Oslo kommunes skoger

Dette kapittelet er vesentlig endret. Endringen i tredje setning fra "friluftsliv- og verneinteressene" i gjeldende dokument til "bruker- og verneinteressene" i foreliggende forslag kan synes liten. Vi mener at denne endringen gjør at fokus går fra det enkle friluftslivet (dvs. vanlig turgåing, naturopplevelser, stillhet og ro, som de fleste forbinder Marka med) i retning av ulike typer intensive aktiviteter som tenderer mot idrett. **Vi mener at gjeldende formulering opprettholdes: "friluftsliv- og verneinteressene".**

Avsnitt nummer to er helt nytt. Vi reagerer på formuleringen i 2. setning: "Fellesverdier mellom disse interessene skal styrkes...". Det er svært uklart hva dette egentlig kan bety. Hvis dette blir stående, må noen tolke det, og vi ser en absolutt fare i at det vil tolkes slik at de felles verdiene vil gå i favør av idrettsaktiviteter framfor det enkle friluftsliv og naturopplevelser. **Vi mener at siste setning i 2. avsnitt skal fjernes fra dokumentet i sin helhet.**

Nedenfor viser vi vårt forslag til punktvis mål for forvaltning og drift (endringer/tillegg i rødt):

- Bevare skog- og jordbruksarealene, med områdenes natur-, kultur og opplevelsesverdier.
- Sikre en bærekraftig bruk av naturressursene (anm: dette punktet ser ut til å være dekket i ingressen til kap. 4)
- Bevare og videreutvikle et stedegent og variert dyre- og planteliv.
- Bevare kulturminner og kulturmiljøer som grunnlag for opplevelse og kunnskap.
- Forvalte frie vann og vassdrag for naturmangfold og friluftsliv
- **Bevare og utvikle kommuneskogen for friluftsliv, varierte naturopplevelser, stillhet og ro. Bevare områder hvor hensynet til ro og stillhet skal være rådende.**
- Sikre viktige arealer for naturvern, naturopplevelse, friluftsliv **samt markatilknyttede idretter som ikke krever noen form for anlegg.**
- Stimulere til størst mulig bruk av skogens trivsels- og helseoppbyggende tilbud.
- **Sørge for god og balansert tilrettelegging for varierte friluftsliv- og idrettsaktiviteter: Dette punktet foreslås strøket!**
- Sørge for godt vedlikehold og effektiv drift av eksisterende anlegg
- Bidra til et aktivt fiskestell og et godt og rimelig fisketilbud.
- Gi skoler og barnehager undervisningsmessig bistand innenfor skog, jord, natur og friluftsliv.
- Samarbeide med frivillige organisasjoner om aktuelle planer og tiltak.
- Legge forholdene til rette for aktuelle forskningsprosjekter.
- Sikre nye natur- og friluftsområder for byens befolkning gjennom regulering, vern eller erverv
- **Tilfredsstille de krav drikkevannsmyndighetene stiller for å beskytte drikkevannet (anm.: Mulig dette er dekket av ingressen)**

5.4 Friluftsliv og idrett

Vi ønsker og foreslår at første avsnitt blir endret tilbake til det som står i gjeldende dokument:

"Oslo kommunes skoger skal være et fristed, der menneskene skal kunne oppleve naturens ro og stillhet og drive friluftsliv og idrett. Naturen, det tradisjonelle friluftslivet og Markakulturen er de svake parter som trenger beskyttelse."

Første kulepunkt mener vi er ullen. Formuleringen "...helhetsløsninger der enkelttiltakene settes inn i en langsiktig totalramme" er meningsløs slik vi ser det. Det er svært uklart hva som menes, og det kan bli den som har størst tolknings- og definisjonsmakt som vil "vinne". **Som en minimumsendring her foreslår vi at siste setning under det første punktet strykes:**

- *Det er naturen og naturopplevelse som er grunnlaget for den tradisjonelle, uorganiserte og store bruken av Marka til friluftsliv og treningsaktiviteter. Det er viktig å ivareta denne bruken ved å sikre gode naturområder i Oslo kommunes skoger, også i nærområdene til bebyggelsen.*

Når det gjelder tredje kulepunkt ser det ut til at noen i BYM ønsker den såkalte "aktivitetssonen" skal innføres/gjennomføres, noe som i så fall strider mot byråds erklæringen for dagens byråd.

Vi mener at de områdene langs markagrensa i Lillomarka som allerede er utpekt til idrettsområder er tilstrekkelig. Kulepunktet må endres til (endringer/tillegg i rødt):

- ***Større inngrep for idrett og friluftsliv skal konsentreres i et mindre antall, avgrensede områder langs Markagrensa.***

Nye skiløyper må utformes slik at naturopplevelsen ved sommerbruk blir minst mulig forringet. Dette gjelder også for trenings- og konkurranseløyper i de områdene som er utpekt som idrettsområder.

Nest siste kulepunkt omhandler ferdsel med hest. **Slik terrengsykling i Marka har utviklet seg kan det være gode grunner til å vurdere egne tilrettelagte stier også for syklist, slik at denne aktiviteten ikke sliter ned stier og myrområder, samt blir til mindre sjenanse for de som går på tur i skogen for å oppleve naturen, stillhet og ro.**

Følgende kulepunkter som er fjernet i forhold til gjeldende dokument bør tas inn igjen:

- ***Bare aktiviteter som hører hjemme i Marka skal tillates***
- ***De tradisjonelle friluftsliv- og idrettsaktiviteter skal prioriteres. Nye idretter og friluftslivaktiviteter må tilpasses innenfor naturens tålegrense og under hensyn til andre brukergrupper.***
- ***Det tradisjonelle friluftslivet i nær kontakt med naturen skal søkes tilgodesett i det meste av nærområdene***

Kommentarer til sykling i Marka

Lillomarkas Venner mener at høringsdokumentet retter alt for lite oppmerksomhet mot sykling i marka - og spesielt mot sykling utenfor grusveier. Det siste er sannsynligvis det raskest økende konfliktområdet og en voksende utfordring for framtidig bærekraftig bruk av Marka.

Intensjonen med å tillate sykling utenfor vei er god. Den gir nye grupper tilgang til naturopplevelser og sikrer fysisk aktivitet. Dette er positivt. Erfaringene viser imidlertid at sykling i terrenget ofte ikke er forenlig med ønsket om å beskytte terrenget mot slitasje.

Ny teknologi med GPS-sporing skaper digitale stier som vedlikeholdes og markedsføres i sosiale fora på internett. Løyper som ikke er merket i terrenget på tradisjonelt vis blir nå tilgjengelig via digitale enheter som guider terrengsyklistene til samme spor. Nye digitale stier etableres raskt. Resultatet er at trafikken konsentreres – med stor slitasje som følge.

Dette er en helt ny situasjon som ikke har vært forutsett og er lite omtalt. Terrengsykling handler nødvendigvis om mekanikk og teknologi i konflikt med sårbar natur og det tradisjonelle friluftslivet. Dagens utstyr er dessverre ikke utviklet for å beskytte omgivelsene mot slitasje og skader. Dagens utstyr er utviklet for optimal framdrift, komfort, veigrep og fart. I sårbart terreng etableres stier lett, stier i aktiv bruk mister bunnvegetasjon raskt.

Områder uten bunnvegetasjon eroderes - landskapet endres. Det tradisjonelle friluftslivet i Marka er skadelidende, men mest er dette en trussel mot Marka selv. Dens egenart trues. Uberørte lyng- og

myrområder brytes opp av nedslitt vegetasjon og stier erstattes av gjørmete og ofte uframkommelige spor.

Lillomarkas venner forventer at forvaltningen av kommuneskogene har som intensjon å følge Friluftsløven § 11:

“Enhver som ferdes eller oppholder seg på annen manns grunn eller på sjøen utenfor, skal opptre hensynsfullt og varsomt for ikke å volde skade eller ulempe for eier, bruker eller andre, eller påføre miljøet skade. Han plikter å se etter at han ikke etterlater seg stedet i en tilstand som kan virke skjæmmende eller føre til skade eller ulempe for noen.”

Etter vår mening er den påviselige miljøslitasjen av sykling i terrenget (utenfor grusvei) ikke forenlig med Friluftsløven § 11. **Av hensyn til miljø og natur bør sykling ikke tillates på stier og i skogbunn i sårbare skogsområder utenfor etablert veinett (grusvei).**

5.5 Skogbehandling og skogsdrift

5.5.1 landskapsøkologisk plan

Vi mener det er viktig å ta særlig hensyn til arealkrevende arters krav og til at det legges til rette for spredning mellom viktige habitater. Det bør tas inn et punkt om dette.

Siste setning i siste punkt gir ingen mening og bør fjernes.

5.5.2 Skogskjøtsel, naturmangfold og landskapsbilde

I første punkt bør det tas inn at kantsonens bredde **som et minimum skal være en trehøyde.**

Til 2. punkt: Utsiktspunkter er vektlagt i gjeldende Flerbruksplan. Så sant det ikke går ut over viktige naturtyper eller naturmangfold skal utsikten fra utsiktspunkter opprettholdes.

Forslag til endring 3. punkt:

I nærskogen til bebyggelsen bør omfattende hogstingrep unngås, og en del skogpartier bør settes igjen urørt.

Forslag til nye punkter:

- ***Utvalgte områder med opplevelsrik gammelskog skal avsettes som bevaringsskog.***
- ***Ved skogbehandling og skogsdrift ved vann/elv/bekk skal det tas hensyn til erosjonsfare og vannfauna.***
- ***Ved all skogskjøtsel skal store og gamle trær søkes bevart.***
- ***Lauvtrær skal prioriteres der det er naturlig.***
- ***Ungskogspleien er viktig for å unngå at områder blir uframkommelige.***
- ***Stier holdes ryddet for kvist for å ivareta fremkommeligheten.***
- ***Kjøreskader fra terrengsykling må i størst mulig grad forhindres.*** (Jfr. vår kommentar om sykling i Marka under pkt. 5.4).

5.5.5 Skogsdrift og driftsveier

Vi foreslår at punkt 2 endres ved at "bør" erstattes med "skal":

- ***Terrengtransport skal avsluttes dersom det oppstår fare for skader i terrenget.***

5.5.6 Skogsbilveier og driftsveier

Vi viser til "Plattform om byrådssamarbeid mellom AP, SV og MDG 2015-2019". Under kapittelet "Oslomarka" er et av punktene:

- ***Ikke utvide dimensjoneringen på skogsbilveier, eller bygge nye veier som kun anlegges for kommersiell virksomhet.***

Dette punktet finner vi svært viktig, men foreliggende forslag til revidert tekst ser ikke ut til å ha tatt hensyn til dette punktet i byrådsberetningen. Dette bør endres slik at de punktene som er i strid med byrådsberetningen endres deretter.

5.7 Kulturlandskap og kulturminner

Det fins mange mindre gamle, oppbygde kjerreveier i Marka, antakelig bygget for drift med hest. Noen av dem bør som kulturminner tas bedre vare på og ryddes for gjengroing.

Tekniske anlegg/idrettsanlegg, spesielt av nyere dato, som er forsømt og forfalne og som ikke kan regnes som kulturminner, må fjernes.

5.9 Anlegg for idrett og friluftsliv

Vi foreslår at første punkt endres slik at forslag til nye anlegg for idrett og friluftsliv som første steg legges fram for interesserte parter til uttalelse.

Vi foreslår at punkt 2 strykes, da vi frykter at en utvikling i tråd med de stadig økende "krav og forventninger" til idrettsanlegg vil føre til at idrettsområdene vil sprengte seg utover i stadig større arealer, til forringelse for friluftsliv og naturopplevelser. En slik utvikling vil kun være til fordel for et forholdsvis lite antall organiserte utøvere, og gå på bekostning av det uorganiserte friluftslivet. En slik utvikling er for oss ikke ønskelig.

Tredje punkt må endres i tråd med vårt forslag under kap. 5.4:

- **Større tilretteleggingstiltak for idrett og friluftsliv konsentreres i et mindre antall, avgrensede områder nær bebyggelsen.**

5.10 Anlegg, vedlikehold og drift

5.10.1 Skogbilveier og traktorveier

Her er så å si alle kulepunktene fjernet, hvorav mange omhandler viktige hensyn til natur og friluftsliv. **Dette finner vi uakseptabelt og ber om at punktene gjennomgås på nytt, med tanke på å ta inn igjen viktige hensyn til natur og friluftsliv forenkling, så vel som forenkling.**

5.10.2 Stier

Fire punkter er fjernet, vi har problemer med å forstå hvorfor. **Vi ber om at punktene gjennomgås på nytt med den hensikt å forenkle dem, og ta dem inn igjen.**

Når det gjelder det ene punktet som står igjen i forslaget, ønsker vi en nærmere definisjon av "gangbaner", ikke minst med hensyn til bredde, men også type materialer.

5.10.4 Lysløyper

Det kan virke som om BYM med siste setning, "Lysløyper som idrettsanlegg (arena), kan ha toppdekke tilpasset kun denne bruk", ønsker å forskutere bruk av asfalt eller lignende i idrettsanlegg i randsonene av Marka til tross for at slike tiltak er søknadspliktige og må godkjennes av Fylkesmannen og departementet. **Vi foreslår siste setning strøket.**

5.10.5 Gang- og sykkelveier

Det bør defineres maksimumsbredde.

5.11 Arrangement, ferdsel og øvrige brukerinteresser

Andre setning i første avsnitt bør formuleres slik at den er i tråd med hensynsparagrafen i friluftslivsloven § 11 som også krever aktsomhet overfor naturen.

5.11.1 Arrangement

Store arrangementer i dyrenes yngleperiode bør unngås.

5.11.2 og 5.11.3 Motorisert ferdsel i utmark og vassdrag / ...skogsbilveier

Revidert versjon bør opprettholde gjeldende dokumentets formulering slik at motorferdsel i utgangspunktet er forbudt, og at BYM innvilger dispensasjon for de tilfeller det er absolutt nødvendig.

5.14 De frivillige organisasjonene

Vi er fornøyd med dagens tilsuddsordning fra BYM, men det er ikke dermed sagt at vi finner det fornuftig at følgende punkt er fjernet i forhold til gjeldende dokument: *"Kommunen bør gi organisasjonene økonomisk støtte slik at de kan løse sine oppgaver på en tilfredsstillende måte"*.

Vi foreslår at dette punktet tas inn igjen.

For Lillomarkas Venner

Vennlig hilsen

Frode O. Hansen (sign)
Styreleder

Arne Odden (sign)
Nestleder